

Ta vara kompetensen hos flyktingar och asylsökande, svar på motion (M)

Förslag till bildningsnämndens beslut

1. Utbildningskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildningskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås.

Ärende

I en motion benämnd: ”Ta vara kompetensen hos flyktingar och asylsökande” föreslås att utarbeta en modell som tar vara på kompetensen hos nyanlända och asylsökande genom praktik på skolor och förskolor som tar emot nyanlända skolelever.

I motionssvaret återfinns beskrivningar av olika aktörers ansvarsområden vilket visar att det av flera skäl är komplicerat att placera flyktingar och asylsökande på praktik på skolor och förskolor. Utbildningskontoret föreslår att motionen avslås med hänvisning till de insatser kommunen har att prioritera inom sitt ansvarsområde och att nyanlända med pedagogisk kompetens kommer att erbjudas anställningsmöjligheter inom Arbetsförmedlingens snabbspår alternativt kommunens arbetsmarknadsprojekt ”Från försörjningsstöd till sysselsättning”.

Beslutsunderlag:

Ta vara på kompetensen hos flyktingar och asylsökande, svar på motion (M) (mar -17).docx

Bakgrund

Catharina Rosencrantz (M) och Christian Gustavsson (M) har skrivit en motion till kommunfullmäktige som berör flyktingar och asylsökande i Linköpings kommun. Motionen föreslår att uppdra till Kommunstyrelsen och berörda nämnder att utarbeta en modell som tar vara på kompetensen hos flyktingar och asylsökande genom praktik på skolor och förskolor som tar emot nyanlända skolelever.

För att förstå komplexiteten i motionsförslaget måste de olika aktörernas ansvarsområden kring asylsökande beskrivas.

Ansvariga myndigheter inom etableringsfasen

Enligt lagen 2010:197 om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ingår ansvar för asylsökandenas etablering och valideringsprocesser inom etableringsfasen (upp till 24 månader) i statens ansvarsområde. Enligt denna lag är Arbetsförmedlingens roll att upprätta en individuell plan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. Denna etableringsplan ska även innehålla en validering av den nyanländes utbildning och kompetensområde. Arbetsförmedlingen har inom ramen för sitt uppdrag ett så kallat "snabbspår" där redan befintlig kompetens från hemlandet tillvaratas, exempelvis pedagogiskt utbildad personal.

Fram tills den 1:a januari 2017 var det Migrationsverket som hade ansvar för och tecknade avtal om praktik (allmän visstidsanställning) för asylsökande. I Migrationsverkets uppdrag har legat att erbjuda asylsökande organiserad sysselsättning, bland annat i form av praktikplatser. I budgetpropositionen för 2017 föreslås en ny och mer ändamålsenlig struktur för insatser under asyltiden och därmed är det i dagsläget ingen myndighet som har detta ansvar. De praktikavtal som redan är tecknade över årsskiftet fortsätter att gälla tills dess de går ut. Detta gäller även praktikplatserna som erbjöds i samarbete med vissa kommuner.

Länsstyrelserna har från och med den 1 januari 2017 regeringens uppdrag att samordna och koordinera arbetet med tidiga insatser för asylsökande i hela landet. Med tidiga insatser avses insatser och aktiviteter riktade till män och kvinnor som är asylsökande eller som har uppehållstillstånd men bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden i väntan på anvisning om kommunplacering.

Kommunens ansvar omfattas av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, vilken fastställer att kommunen är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Detta gäller nyanlända personer som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller

annan skyddsbehövande samt anhöriga till dessa personer. Anvisningar till kommunerna omfattar i nuläget nyanlända som vistas i Migrationsverkets anläggningsboenden och kvotflyktingar. Utöver bostadsförsörjningen ligger kommunens ansvarsområde inom undervisning i svenska som andra språk (SFI) och annan vuxenutbildning, samhällsorientering (SO), skola, förskoleverksamhet, barnomsorg, insatser inom det sociala området och andra insatser för barn och ungdomar.

En nyanländ som har valt att bosätta sig på egen hand och har behov av hjälp med bosättning ska anmäla detta till Arbetsförmedlingen inom sex månader från den dag då han eller hon beviljades uppehållstillstånd.

Flykting/asylsökande

Enligt flyktingkonventionen, svensk lag och EU-regler är flyktingar de personer som har välgrundade skäl att vara rädd för förföljelse på grund av: ras, kön, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, sexuell läggning, eller tillhörighet till viss samhällsgrupp. Förföljelsen kan komma från hemlandets myndigheter. Det kan också vara så att myndigheterna inte kan eller vill ge skydd mot förföljelse från enskilda personer eller grupper. Asylsökande är den som tar sig till Sverige (som flykting) och ansöker om skydd (asyl) här, men som ännu inte har fått sin ansökan avgjord. Att få asyl innebär att en flykting beviljas fristad.

Registerkontroll

Enligt lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn ska den som erbjuder en anställning i staten, en kommun, ett landsting, ett företag eller en organisation, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Enligt skollagen (2010:800) krävs ett registerutdrag från Polismyndighetens belastningsregister då en person tilldelas arbete inom förskoleverksamhet, skola eller skolbarnomsorg. Detta gäller även vid kortare insatser så som plats för arbetspraktik under utbildning till en lärar- eller förskolelärarexamen, yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Registerutdrag ska visas upp inför praktiktjänstgöring om arbetsgivaren kräver det.

Registerutdraget är en del av bedömningsunderlaget för om en person är lämplig för arbetet. Visserligen innebär lagstiftningen inte något förbud mot att låta någon arbeta i verksamheten som har lämnat in ett registerutdrag med anteckning om brott, men man måste vara mycket försiktig och noggrann med övrig kontroll innan ett sådant beslut fattas. Barnens trygghet och säkerhet

måste alltid komma i första hand.¹ Arbetsgivaren är skyldig att genomföra den obligatoriska registerkontrollen av den som erbjuds anställning. Detsamma gäller den som beslutar att anlita eller ta emot någon i verksamheter som täcks av registerkontroll.

Befintliga praktikmöjligheter inom skola och förskola i Linköpings kommun

I ett arbetsmarknadspolitiskt syfte har under hösten 2016 en rapport för strategisk styrning av praktik och anställning tagits fram av kommunens centrala HR-avdelning. Rapporten visar att det i Linköpings kommun finns många olika grupper av personer som är arbetssökande och som söker efter möjligheter för arbetsträning eller praktik. Rapporten visar också att det finns många aktörer i kommunen, både interna och externa, som arbetar med att stötta dessa grupper på olika sätt. Grupperna som söker praktik står olika långt från arbetsmarknaden, vilket ställer mycket olika krav på mottagande verksamheter.

Utbildningsförvaltningens stora studentgrupper från universitetet är lärare och förskollärare. Andra grupper som gör verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i verksamheterna är socionomer, psykologer och logopedier. Det är viktigt att påpeka att praktik finns även inom ramen för många olika arbetsmarknadspolitiska program exempelvis arbetsträning, språkpraktik och arbetsprövning. Det finns även studenter som läser ”Snabbspår” till lärare och studenter från aspirant programmet som gör praktik på skolor eller förskolor parallellt med sina studier. Inom barn- och fritidsprogrammet togs det under hösten 2016 emot ca 160 elever på arbetsplatsförlagt lärande (APL) på förskolor och skolor i kommunen. Det fanns även ca 10 lärlingsplatser inom barn- och fritidsprogrammet. Till detta tillkommer även ca 50 medarbetare som är anställda med anställningsstöd och ca 20 medarbetare som har en anställning som regleras via beredskapsavtalet (BEA) inom förskola och skola. Under sommaren 2016 har Utbildningsförvaltningen tagit emot ytterligare 57 ferieungdomar.

Rapporten påpekar också att både i kommunala verksamheter och i vår omvärld finns det både risker och hinder för att mottagandet av extra resurspersoner ska fungera på ett bra sätt. Ett hinder är att vi i den kommunala organisationen har en otydlighet där fler aktörer arbetar med samma eller närliggande grupper och inte samverkar när de söker efter praktikplatser eller anpassade anställningar. Ett annat hinder i kommunen är bristen på tydlighet när det gäller vilket ansvar olika aktörer har för en praktikplats eller anpassad anställning när personen har kommit till arbetsplatsen. Det medför en osäkerhet

¹ Skolverket

som i sin tur gör att arbetsplatsen inte är motiverad att ta emot ytterligare extra resurspersoner.

Arbetsmarknadssatsning

”Från försörjningsstöd till sysselsättning” är en arbetsmarknadssatsning som har tagits fram för att samordna och tydliggöra kommunens organisatoriska delar kring praktikmöjligheter och anställningsåtgärder i samband med personernas validering av reell kompetens. Huvudsyfte med denna satsning är att erbjuda personer från de prioriterade målgrupper olika former av praktik och anställningar ur ett arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Målsättningen är också att detta ska bidra till kommunens personalförsörjning i olika verksamheter på sikt. Den 1 april 2017 startar satsningen. Detta sker i samråd med kommunens olika förvaltningar samt bolag.

Utbildningsförvaltningen kommer att ta emot högst antal praktikanter i denna satsning (över 200 personer från de prioriterade målgrupperna) under året 2017.

Sammanfattande kommentarer

Som beskrivningen av olika aktörers ansvarsområden visar är det av flera skäl komplicerat att placera flyktingar och asylsökande på praktik på skolor och förskolor. Utbildningskontoret föreslår att motionen avslås med hänvisning till de insatser kommunen har att prioritera inom sitt ansvarsområde och att nyanlända med pedagogisk kompetens kommer att erbjudas anställningsmöjligheter inom Arbetsförmedlingens snabbspår alternativt kommunens arbetsmarknadsprojekt ”Från försörjningsstöd till sysselsättning”.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser

Kommunala mål

I koalitionen för Linköpings övergripande mål 2015-2018:

- I Linköping ska fler människor nå egen försörjning.
- En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor.
- En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet.
- En kommun med bra arbetsvillkor.

Samråd

Samråd har skett med kommunens centrala HR-avdelning och med sakkunniga på barn- och ungdomsavdelningen som samtycker till förslaget.

Kommunledningskontoret

Utbildningskontoret

Paul Håkansson

Lars Rehnberg

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen